

BASISCURSUS MSSAGETECHNIEKEN

Demo

SORAG-Akademie

INLEIDING

Bij de SORAG-Akademie heb je de keuze uit een groot aantal opleidingen op medisch gebied. Op onze website www.sorag.nl lees je de nodige informatie over de inhoud van de verschillende cursussen, de studieduur en de mogelijkheden om het geleerde in de praktijk toe te passen.

Het maken van een keuze voor een bepaalde cursus is niet altijd even gemakkelijk. Voldoet de cursus wel aan mijn verwachtingen en hoe ziet de inhoud er uit? Welke onderwerpen komen aan de orde en wat kan ik er verder nog van verwachten?

Deze kosteloze proefles geeft je in veel opzichten antwoord op deze vragen. Je zult merken dat we je via de lessen rechtstreeks aanspreken en je daarmee persoonlijk in het leerproces betrekken. Daardoor leer je via de opleiding van de SORAG-Akademie ook bepaalde aspecten van jezelf kennen, waardoor je later nog beter in staat zult zijn om het geleerde in praktijk te brengen.

Na het afronden van je studie en het insturen van het huiswerk (per post of per e-mail) ontvang je vanzelfsprekend kosteloos een studieverklaring en bij de meeste opleidingen kun je ook kiezen voor het afleggen van een examen teneinde het diploma te behalen. De diploma's worden door een aantal beroepsorganisaties erkend, waaronder de Stichting Gezondzorg. Verschillende zorgverzekeraars zijn in dat geval bereid om de consultkosten van behandelde patiënten te vergoeden.

Schriftelijk studeren is afstandsonderwijs, maar dat zegt nog niet dat thuis studeren een eenzame bezigheid is. Via het huiswerk kun je contact maken met je persoonlijke docent en via Studiecontact van de SORAG-Plaza (www.sorag.nl/plaza) maak je gemakkelijk contact met je medecursisten. En voor alle andere vragen staat je studiebegeleider voor je klaar. Ook zijn er voor een aantal opleidingen praktijkdagen waaraan je desgewenst deel kunt nemen.

Voor het volgen van deze cursus heb je geen verdere studieboeken nodig, en wanneer dat toch het geval is krijg je deze bij de eerste les zonder verdere kosten thuisgestuurd. Als cursist heb je via de SORAG-Plaza toegang tot de uitgebreide SORAG internetbibliotheek.

Wanneer je een complete les als proefles wilt ontvangen kun je deze tegen betaling aanvragen via onze website. De kosten van deze proefles worden, wanneer je besluit om de betreffende cursus te gaan volgen, in mindering gebracht op het lesgeld.

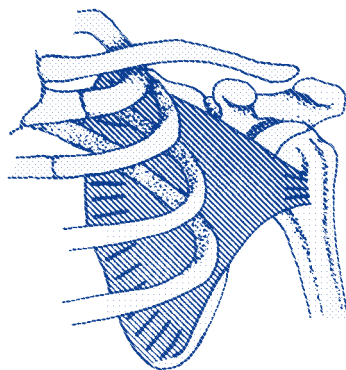
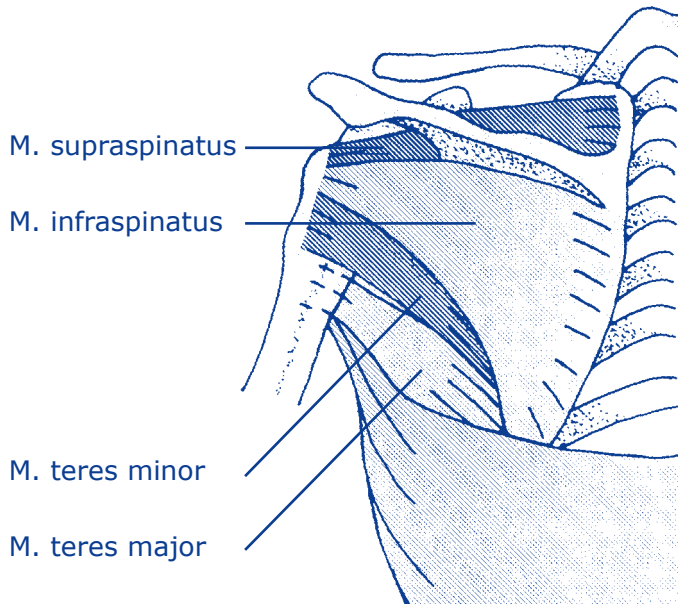
Wij hopen je binnenkort als cursist van de SORAG-Akademie welkom te mogen heten.

Met vriendelijke studiegroeten

Maurice Groenestijn
directeur

Bij deze cursus ontvang je kosteloos een instructieve DVD.

M. subscapularis

SPIEREN VAN DE SCHOUDERGORDEL

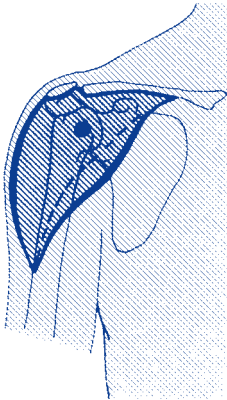
De schoudergordel bestaat uit het schouderblad en het sleutelbeen. Het sleutelbeen is met het borstbeen verbonden, de overige delen van de schoudergordel zijn door middel van spieren verbonden aan de romp.

Het schouderblad is driehoekig en heeft aan de dorsale zijde een grote beenkam, die we spina scapulae noemen. Deze eindigt in de schouder-top of acromion boven de gewrichtsholte. Ook het laterale einde van het sleutelbeen is aan het acromion bevestigd. Het schouderblad heeft aan de voorzijde nog een zogenaamd ravenbekuitsteeksel: de processus coracoideus. Alle uitsteeksel aan het skelet dienen voor de aanhechting van spieren. In de onderstaande opsomming wordt de naam van een spier altijd voorafgegaan door de afkorting M. van musculus (spier).

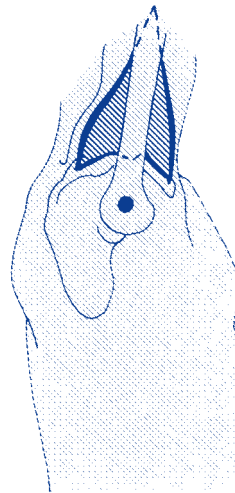
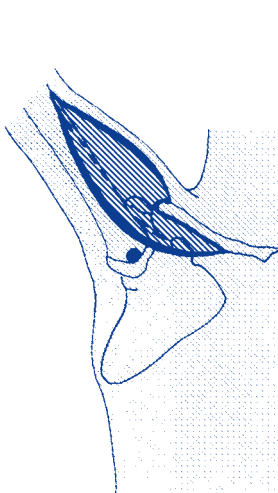
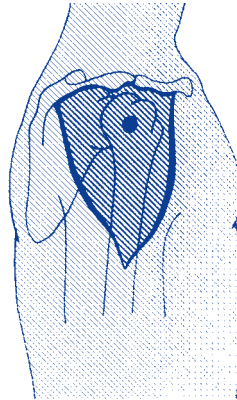
- **M. supraspinatus** (*Bovendoornspier*)
Origo: fossa supraspinata scapulae
(dus: holte bovendoor schouderblad).
Insertie: tuberculum majus humerus.
Functie: abductie (afvoeren) van de humerus.
- **M. infraspinatus** (*Onderdoornspier*)
Origo: fossa infraspinata scapulae.
Insertie: tuberculum majus humeri.
Functie: exorotatie humerus.

Bij alle klachten in de schouders, de armen of de handen zijn deze twee spieren betrokken. Ook kunnen er blokkades ontstaan doordat de energievoorziening van de meridianen die via de schouders naar de armen lopen, of andersom, verstoord wordt.

Vooraanzicht

Zijaanzicht

De ligging en functie van de m. deltoideus

- **M. teres minor** (*Kleine ronde armspier*)
Is vergroeid met de M. infraspinatus.
Origo: margo lateralis scapulae.
Insertie: tuberculum minor humeri.
Functie: endorotatie humerus.
- **M. teres major** (*Grote ronde armspier*)
Origo: angulus inferior scapulae.
Insertie: crista tuberculi minoris humeri.
Functie: adductie, endorotatie en retroflexie van de humerus.
- **M. subscapularis** (*Onderschouderbladspier*)
Origo: ventrale fossa subscapularis scapulae.
Insertie: tuberculum minor humeri.
Functie: endorotatie humerus.
- **M. deltoideus** (*Deltaspier*)
Deze spier bestaat uit drie delen:
  - **Pars anterior**
Origo: laterale 1/3 deel van de clavicula.
Insertie :   tuberositas deltoidea.
Functie :   anteflexie en endorotatie van de humerus.
  - **Pars media**
Origo: acromion.
Insertie :   tuberositas deltoidea.
Functie :   abductie van de humerus.
  - **Pars posterior**
Origo: spina scapulae.
Insertie :   tuberositas deltoidea.
Functie :   retroflexie en exorotatie van de humerus.

DE SCHOULDERS, HOLISTISCH GEZIEN

Zoals we al in de vorige les hebben geleerd dragen onze schouders lasten, waarvoor ze vanuit het oogpunt van de ontwikkeling van de mens gezien, niet zijn uitgerust. In deze les heb je geleerd dat je iets kunt zeggen over iemands persoonlijkheid door het bezien van iemands lichaamstaal. We kunnen deze kennis ook gebruiken door te kijken naar de stand van de schouders. Elke ervaring beïnvloedt immers het lichaam en wordt opgeslagen in de geest. Als het plezierige ervaringen zijn bevorderen die iemands vitaliteit en gezondheid. Maar zijn het onplezierige ervaringen, dan zal dat een negatief effect teweegbrengen. Als iemand niet in staat is om de traumatische ervaringen op positieve wijze te verwerken, zal daarvan een spoor in het lichaam achterblijven in de vorm van chronische spierspanning.

De schouderbladen hebben enerzijds tot functie het bovenlichaam te beschermen, anderzijds geven ze door de vastgehechte spieren een grote beweeglijkheid aan de armen. Door spanningen en verstijvingen in de schouders geeft men uiting aan een chronisch verkeerde innerlijke houding.

De schouders laten ons zien hoe mensen de wereld tegemoet treden en we kunnen ook waarnemen hoe zwaar de lasten zijn die iemand torst. Als iets of iemand ons schrik aanjaagt, trekken we automatisch ons hoofd in alsof we een schildpad zijn. Zo ontstaan opgetrokken schouders, maar als het gevaar vanuit de buitenwereld geweken

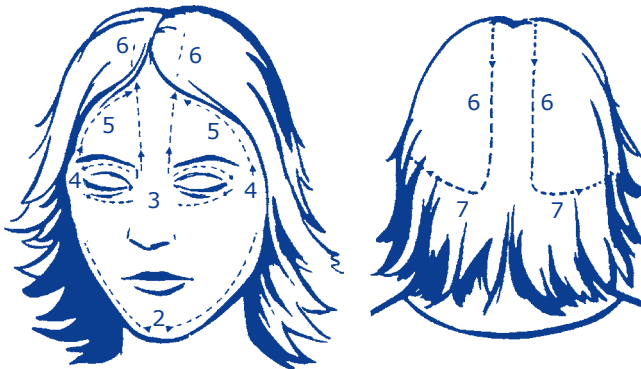
is kunnen we onze nek weer uitsteken. Iemand die voortdurend opgetrokken schouders heeft kan zich niet meer losmaken van deze angst. Er is waarschijnlijk al te veel over zijn hoofd uitgestort.

Hangende schouders daarentegen drukken berusting uit. In feite is deze mens al overbelast door meer verantwoordelijkheid te dragen dan hij aankan en laat daarom het teveel aan belasting van zich afglijden.

Een verhaal vertellen

Deze oefening is leuk om met je partner te doen. Bedenk voor je gaat beginnen een verhaal dat je wilt gaan vertellen. Ga tegenover elkaar zitten en probeer je verhaal te vertellen met gebruikmaking van je gebaren en je gezicht. Gaandeweg merk je dat je creatiever wordt en dat het vertellen gemakkelijker zal gaan. Als je verhaal afgelopen is, vertelt je partner wat hij gezien heeft. Vervolgens vertel je je eigen verhaal met woorden.

Een variant op bovenstaande oefening is de volgende oefening. Vertel je partner een verhaal terwijl je gezicht juist een tegengestelde uitdrukking maakt aan hetgeen je vertelt. Zorg er voor dat ook de toon van het verhaal totaal verschilt van het vertelde verhaal.

KORTE HOOFDMASSAGE

Als je een hoofdmassage wilt toepassen in combinatie met massage van andere lichaamsdelen is het mogelijk om door middel van onderstaande korte massage evenwicht in het hoofd te brengen. Ook bij deze massage wordt geen massageolie gebruikt. De ontvanger ligt in dezelfde uitgangspositie als hierboven beschreven.

- 1. Je gaat bij het hoofd van de ontvanger zitten en je maakt met de wijsvingers van beide handen een symmetrische en gelijktijdige strijking van de onderstaande beenderen.*
- 2. Begin bij het midden van de onderkaak op de kin en werk langzaam langs het kaakbeen naar de oren toe.*
- 3. Dan ga je naar het kaakgewricht vlak bij het oor. Van hieruit wrijf je langs de onderste oogkas naar de neus toe.*
- 4. Dan begin je in de bovenste ooghoek en wrijf je langs de bovenkant van de oogkassen in de richting van de oren.*
- 5. Vanaf de oren wrijf je enige centimeters onder de haargrens naar het midden toe.*
- 6. Vervolgens ga je met je vingers vanaf de bovenste ooghoek naar boven, over de bovenkant van de schedel heen naar de onderkant van het achterhoofdsbeen.*
- 7. Strijk dan langs de rand van het achterhoofds-*

been naar het processus mastoideus achter het oor.

Deze massage kun je ook uitvoeren als de ontvanger op een stoel zit. Denk eraan dat je elke strijking echt langzaam uitvoert, zodat deze ongeveer een halve minuut duurt.

HOOFDPIJN

Zoals we reeds stelden is het hoofd de plaats in het lichaam waar de rationaliteit zich bevindt. Het belang hiervan zien we terug in de vele gezegden die over het hoofd de ronde doen: 'het hoofd bij het werk houden', 'zijn hoofd op hol laten brengen', 'een plank voor het hoofd hebben', 'stijfkop-pig zijn', 'het hoofd koel houden', 'naar het hoofd stijgen' enzovoort.

De mens heeft twee centra, het hart en het hoofd, en zou moeten leren om in evenwicht met de beiden polen om te gaan. In onze cultuur zijn de vermogens van de hersenen zeer ontwikkeld ten koste van de ontwikkeling van het hart (symbool). Het hoofd mag zich niet zelfstandig maken en afscheiden van de rest van zijn lichaam want dan maakt het zich los van zijn wortels. Zo ontwikkelt zich bijvoorbeeld hoofdpijn, als iemand deze schreeuw om verbinding negeert.

Er ontstaan op den duur blokkades in het lichaam die we als volgt kunnen omschrijven. Fysiologische oorzaken van hoofdpijn kunnen zijn:

- Prikkeling van de hersenvliezen wat kan gebeuren door een ontsteking of bloeding.
- Verwijding van de bloedvaten, wat voorkomt bij koorts, maar ook door alcoholgebruik, medicijngebruik of verhoging van de bloeddruk.
- Ontsteking van de slagader, wat vaak samen gaat met pijnen rond het bekken en de heupen.

SPANNINGSHOOFDPIJN

De fysiologische oorzaak van spanningshoofdpijn is nog niet helemaal duidelijk, maar deze klacht komt vooral voor bij mensen die enorm gespannen zijn, wat vaak tot verhoogde bloeddruk leidt.

Doordat de spieren zo gespannen zijn kan het hoofd moeilijker voorzien worden van voedingsstoffen en zijn afvalstoffen moeilijker af te voeren. De zenuwen in de buurt van de spieren kunnen worden beklemd en de wervels worden overmatig belast. Deze vorm van hoofdpijn kent geen aanvallen maar wel perioden met langzame verergering of verbetering. De spanningshoofdpijn kan als een band rond het hoofd gevoeld worden, of als een drukkende helm. Hij kan zich achterin het hoofd bevinden, of juist aan één zijde.

Holistisch zou je kunnen zeggen dat de patiënt zich het hoofd breekt over, in essentie, onbelangrijke zaken. Door het loslaten van die spanningen bereikt men ontspanning en laat men zich sturen door het leven zelf. Maar daarvoor dient men zijn stijfheid en halsstarrigheid los te laten en

Bamboe verzamelen

*Bij deze yogaoefening bedruk je speciale acu-
pressuurpunten die helpen bij pijn in het voor-
hoofd, een stijve kaak, sinusholteproblemen en
nervositeit.*

- 1. Ga op je rug liggen met je knieën gebogen.*
- 2. Leg je wijsvingers op het punt waar de boven-
kant van je neus en de binnenste oogkassen
samen komen. Dit punt noemt men 'Blaas 2'.
De middelvingers rusten op het punt tussen de
wenkbrauwen en de duimen drukken op het
midden van de onderkaak (dit punt heet 'Maag
6').*
- 3. Kantel je hoofd helemaal naar achteren, zodat
je schouders tegen de onderkant van je sche-
del drukken. In deze houding blijf je dertig
seconden heel bewust langzaam en diep adem-
halen.*
- 4. Draai je handen nu zodat je duimen op het punt
van je wijsvingers (Blaas 2) gaan drukken. Je
andere vingers druk je tegen pijnlijke plaat-
sen langs de haargrens. In deze houding blijf
je dertig seconden diep en langzaam ademha-
len.*
- 5. Daarna ga je ontspannen liggen met je ogen
gesloten en kom je langzaam terug.*

zijn blik naar beneden, naar zijn wortels te richten. Massage, yoga en meditatie kunnen hierbij helpen.

MIGRAINE

Migraine is meestal een eenzijdige hoofdpijn die aanvalsgewijze optreedt en wordt veroorzaakt door verwijding van de bloedvaten in de hersenen. De hoofdpijn kenmerkt zich door een kloppende, drukkende pijn die na een half uur tot een uur op zijn hoogtepunt is, waarna de neiging tot braken ontstaat. Bedrust in een verduisterde kamer is de enige oplossing, en na 12 tot 24 uur verdwijnen de klachten meestal, maar ook zijn er mensen bij wie de migraine meerdere dagen aanhoudt.

Vaak komt migraine in de familie voor en vrouwen hebben tweemaal zoveel kans om migraine te krijgen dan mannen. Er kan verergering optreden in tijden van stress, of juist in tijden van rust. Hormoonschommelingen hebben een duidelijke invloed op migraine. De meeste aanvallen vinden bij vrouwen dan ook na de ovulatie plaats.

Het begin van een migraineaanval verschilt dusdanig dat men een onderscheid maakt in klassieke en gewone migraine. De **klassieke migraine** begint, voor de echte aanval zich openbaart, met allerlei andere verschijnselen, zoals het zien van flikkeringen, kleuren of trillingen. Er kan een gezichtsuitval volgen, die enige minuten duurt. Ook darmstoornissen, zweetaanvallen of overgevoeligheid voor zintuiglijke prikkels kunnen een voorbode zijn tot een aanval. Zodra de hoofdpijn

begint zijn de aanvangsverschijnselen op slag verdwenen.

Bij **gewone migraine** komen deze prikkelings- en uitvalverschijnselen niet voor. Migraine is afgeleid van het Griekse woord *hemicrani* en betekent letterlijk 'halfhoofdigheid', wat ons zeer direct leidt tot het eenzijdige gebruik van de hersenen. Volgens de holistische zienswijze is migraine een in het hoofd geschoven seksualiteit, een orgasme in het hoofd. Het hoofd en het bekken zijn polaire lichaamsdelen waar alle lichaamsopeningen zich bevinden. Zoals bij seksuele prikkeling het bloed naar de geslachtsdelen gaat om daar tot een hoogtepunt te komen, zo verloopt ook de migraineaanval.

Bij een migrainepatiënt zien we het conflict tussen drift en denken, tussen onderlichaam en hoofd en tussen beneden en boven, waarbij het hoofd gebruikt wordt om agressieve driften op te lossen.

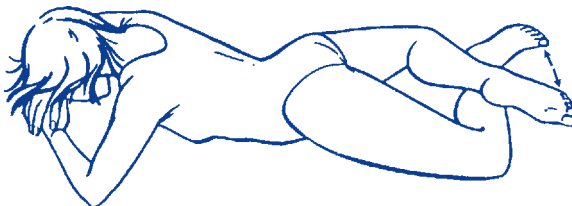
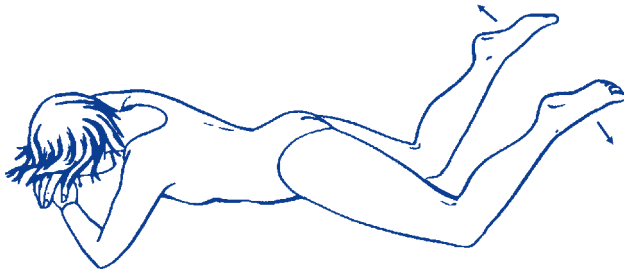
Grofweg gesteld kunnen we migraine zien als een verbindingsconflict tussen de innerlijke beelden van de patiënt en de beelden zoals hij die in de buitenwereld ervaart. Volgens de Chinese geneeskunde moet men een vrouw met migraineaanval- len tot aan de ovulatie seksueel niet benaderen, om na de ovulatie zo vaak als het kan een seksuele synthese aan te gaan om zodoende de energie van de conceptievatmeridiaan de andere kant op te keren. De migraine zal dan snel verminderen.

Yogaoefening om de sinusholten te reinigen

Deze oefening stimuleert het schaambeen dat verbonden is met het wiggebeen in de schedel. De sinusholten die vlak bij het wiggebeen gesitueerd zijn worden hierdoor geopend.

Ga op je buik op de grond liggen met je gezicht naar beneden gericht. Je hoofd rust op de handen. Doe je benen uit elkaar zodat ze een 'V' vormen. Strek je benen ver genoeg uiteen zodat je kunt voelen dat je heupgewrichten worden uitgerekt.

Buig je benen zodat je onderbenen een rechte hoek maken met de vloer. Maak dan een schaarbeweging met je benen waarbij je onderbenen helemaal kruisen. Daarna doe je je benen zo ver als het gaat uiteen en herhaal je de schaarbeweging gedurende vijf of tien minuten. Je zult je hoofd helder voelen worden en je neusgaten en sinusholten zullen niet langer verstopt zijn.

Omdat driften zoals woede en agressie geblokkeerd raken, zijn vaak de lever- en galblaasmeridiaan overbelast bij de migrainepatiënt.

De verwijding van de bloedvaten heeft te maken met:

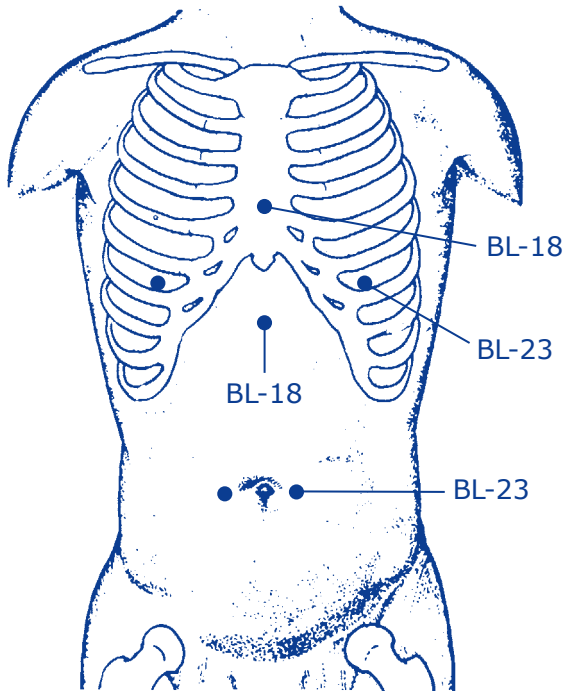
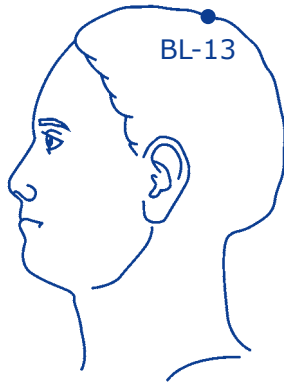
1. De ontregeling van het vegetatieve zenuwstelsel, dat de verschijnselen van buiten jezelf niet kan combineren met de innerlijke voorstellingen die je gemaakt hebt van die buitenwereld.
2. Een teveel aan urinezuur, wat het eindproduct is van onder andere het gebruik van koffie en chocolade. Daarom kan een dieet dat zes weken streng gevolgd moet worden veel bijdragen aan een blijvende verbetering van migraine en andere hoofdpijnen.

Men dient absoluut te vermijden:

- *Vlees en vleeswaren*
- *Gevogelte*
- *Kaas en melk*
- *Alle soorten noten en pinda's*
- *Chinees en andere uitheemse gerechten*
- *Chocolade*
- *Frituurproducten en zoutjes*
- *Dierlijke vetten*
- *Alle vis, behalve een beetje gekookte vis*
- *Alle geraffineerde suiker*
- *Koffie*
- *Kwark of producten waarin dit verwerkt is*
- *Margarine*
- *Gedistilleerd, port, sherry, bier, likeur, wijn*
- *Nicotine*
- *Pindakaas*
- *Spinazie, snijbiet, rabarber, postelein en rode bieten*

Men dient wel te gebruiken:

- *Elke dag ½ tot 1 liter karnemelk en ½ liter biogarde*
- *Veel volkorentarwebbrood*
- *3 x per week een gekookt ei*
- *3 x per week een ons gekookte vis*
- *Veel fruit*
- *3 x per week zilvervliesrijst*

MASSAGE BIJ CONCENTRATIE- STOORNISSEN

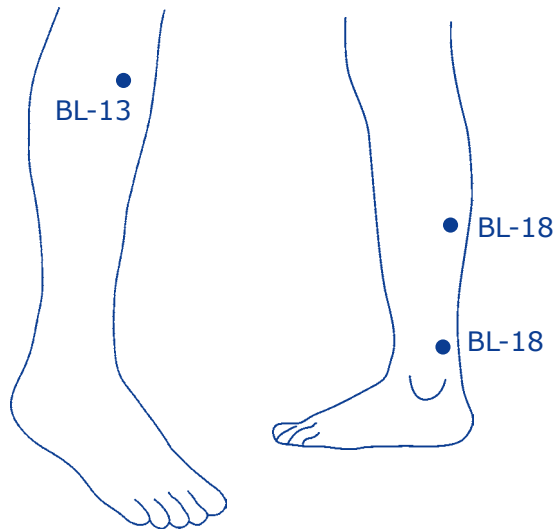
Je kunt door middel van een massage het kind helpen de concentratieproblemen te verlichten. Het kind dient zich voor deze massage te ontkleden en op zijn rug op de massagebank plaats te nemen. Leg een (warme) handdoek over het kinderlichaam, nadat je de knieën ondersteund hebt met een voetrol.

- 1. Leg je duimen op het voorhoofd, terwijl de palm van je handen het hoofd aan de zijkanten ondersteunt. Beweeg je duimen vanaf het midden naar de zijkanten toe, vanaf de wenkbrauwen naar de haargrens toe.*
- 2. Terwijl de handpalmen het hoofd vast blijven houden, wrijf je met gespreide vingers vanaf het midden van het hoofd naar de zijkant toe.*
- 3. Je drukt met je middelvinger intermitterend op meridiaanpunt Gouverneursvat 20, dat zich midden op het hoogste punt van de kruin bevindt. Dit doe je gedurende een à twee minuten.*
- 4. Met de vingertoppen van beide handen strijk je snel vanaf de achterhoofdsrand naar het voorhoofd toe.*
- 5. Laat het hoofd rusten en ga verder met de behandeling van de buik. Leg je handen over elkaar op het borstbeen en strijk naar het os pubis toe. Van daaruit strijk je over de beide heupbeenderen naar de zijkant toe. Je gaat*

met beide handen tegelijk naar boven toe om via het diafragma weer naar de uitgangspositie op het borstbeen te gaan.

6. *Geef dan voorzichtig druk op de volgende meridiaanpunten:*
  - *Conceptievat 17, bevindt zich op het borstbeen precies tussen de tepels.*
  - *Lever 14, zit in de tussenribruimte van de tweede en derde rib recht onder de beide tepels.*
  - *Conceptievat 14, twee duimbreedten onder het zwaardvormig aanhangsel van het borstbeen.*
  - *Nier 16, twee punten die een halve duimbreedte naast de navel zitten.*

7. *Plaats je handen aan de laterale zijden van de buik, ter hoogte van de ribbenboog. Geef gelijktijdig dwarse strijkingen, waarbij beide handen strijken naar de andere zijde van het lichaam. Behandel het zachte buikweefsel op deze manier vanaf het diafragma tot aan de heupbeenderen.*

8. *Plaats je rechterhand op de linkerheup en je linkerhand op de rechterschouder en geef gedurende een minuut ritmisch schuddingen van de buik.*

9. *Je rechterhand verplaatst zich naar de rechterheup en je linkerhand naar de linkerschouder en je schudt opnieuw gedurende een minuut ritmisch het lichaam.*

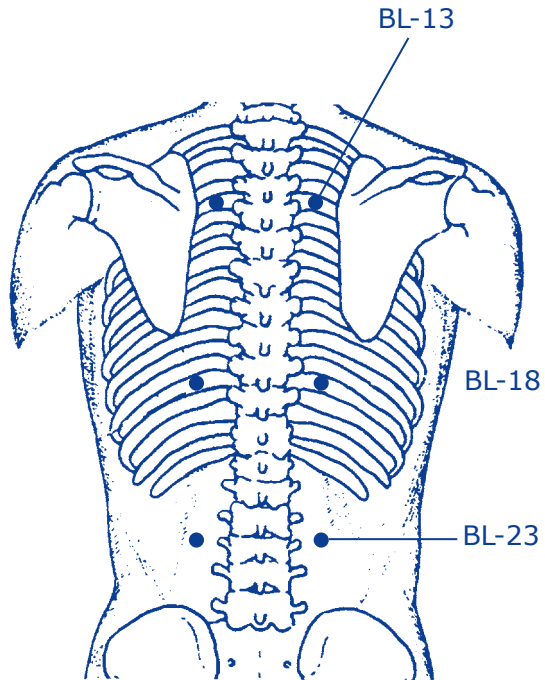

10. *Polariseer het voorhoofd en de onderbuik door je handen enige tijd te laten rusten op de genoemde lichaamsdelen.*
11. *Strijk de benen af met beide handen in diverse nuances:*
  - *Stevig met beide handen op elkaar.*
  - *Langzaam met hele lichte druk.*
12. *Druk voorzichtig de volgende meridiaanpunten op de onderbenen:*
  - *Maag 36, onder de knie. Vanaf de knobbel van het scheenbeen een duimbreedte naar lateraal toe.*
  - *Nier 9, vijf duimbreedten boven de binnenkel aan de binnenkant van de scheenbeenrand.*
  - *Milt 6, drie duimbreedten boven de binnenkel.*
13. *Geef een inleidende voetmassage volgens pagina 291, waarbij je met de duim draaiend in de richting van de wijzers van de klok drukt op Nier 1, dat zich onder de bal van de voet bevindt, in het midden van de voet.*

Je kunt deze massage nog uitbreiden of afwisselen met de volgende aanvulling.

14. *Het kind gaat op zijn buik liggen, je verplaatst de voetrol tot deze onder de enkels ligt en je dekt het kinderlichaam af met een grote (warme) handdoek.*

15. *Je geeft effleurages met beide handen over de m. erector spinae die aan weerszijden van de wervelkolom loopt. Je strijkt vanuit de nek naar het heiligbeen toe.*
16. *Vervolgens strijk je met de pinkzijde van beide handen over de rug vanuit de nek recht naar beneden naar het bekken toe, terwijl je handen in dezelfde positie blijven als bij punt 15.*
17. *Je geeft voorzichtig druk op de volgende meridiaanpunten:*
  - *Blaas 13, bevindt zich anderhalve duimbreedte onder de doornuitsteeksels van Th3.*
  - *Blaas 18, bevindt zich anderhalve duimbreedte onder de doornuitsteeksels van Th9.*
  - *Blaas 23, bevindt zich anderhalve duimbreedte onder de doornuitsteeksels van L2.*
18. *Je legt de handdoek weer over de rug van het kind en klopt op de volgende wijzen over de blaasmeridiaan vanaf de nek (zachtjes) tot aan het bekken:*
  - *Met de vingertoppen tegen elkaar aan.*
  - *Met de rugzijde van je hand.*
  - *Met de pinkzijde van je hand.*
  - *Met je vuisten (voorzichtig!).*
19. *Je strijkt over de benen naar de voeten toe met omvattende handen.*

20. *Je geeft druk op meridiaanpunt Nier 1, dat zich op de voetzool bevindt.*

21. *Houd beide voeten vast en geef schuddingen.*

In de Basiscursus Massagetechnieken worden de volgende massages, oefeningen en onderwerpen behandeld:

A

Acupressuur

Herstellen vitaliteit

Zelfmassage

Amandelklachten

Kindermassage

Armen

Algemene massage

Ayurvedische massage

Hoofd

Voeten

B

Babymassage

Shantala

Bedwateren

Geïntegreerde massage

Benen

Achterzijde, algemene massage

Voorzijde, algemene massage

Energetische massage

Billen

Algemene massage

Blaas

Voetreflexologie

Bloeddruk, verhoogde

Geïntegreerde massage

Shiatsu

Borst

Algemene massage

Buik

- Algemene massage
- Energetische massage
- Constipatie, algemene massage

C

Chakra's

- In evenwicht brengen, polariteitsmassage

Concentratiestoornissen

- Kindermassage

Constipatie

- Algemene massage

D

Depressie

- Geïntegreerde massage

E

Emoties

- Harmoniseren van, polariteitsmassage

G

Gezicht

- Korte massage
- Algemene massage
- Acupunten

H

Hals

- Algemene massage

Handen

- Algemene massage

Hoofd

- Korte massage
- Algemene massage
- Ayurvedische massage

Huid

Losmaken van de huidlagen

K

Kindermassage

Amandelklachten

Concentratiestoornissen

Oorontsteking

Slaapstoornissen

Verkoudheid

L

Lendenen

Algemene massage

Lichaam

In stabiele zijligging

Holistic Pulsing

Lichaamsreflexologie

Arm- en handzone

Been- en voetzone

Blaaszone

Dunne- en dikke-darmzone

Hartzone

Hoofdzone

Lever- en galblaaszone

Longzone

Maagzone

Nierzone

Pancreaszone

Voortplantingsorganen zone

M

Menstruatieklachten

Geïntegreerde massage

Shiatsu

N

Nieren

- Polariteitsmassage
- Voetreflexologie

O

Oorontsteking

- Kindermassage

P

Polariteitsmassage

- Algemene massage
- Harmoniseren emoties
- Nieren

R

Reiki

- Basisbehandeling
- Zelfbehandeling

Rug

- Algemene massage
- Energetische massage

S

Schouders

- Eenvoudige massage
- In stabiele zijligging

Shantala

- Babymassage

Shiatsu

- Zelfbehandeling
- Menstruatieklachten
- Verhoogde bloeddruk

Slaapstoornissen

- Kindermassage

T

Tui-na
Zelfmassage

V

Verkoudheid
    Kindermassage
Vitaliteit
    Herstellen van, acupressuur
Voeten
    Algemene massage
    Energetische massage
    Ayurvedische massage
Voetreflexologie
    Blaas
    Nieren

Z

Zelfmassage
    Algemene
    Acupressuur
    Reiki
    Shiatsu
    Tui-na

DE OEFENINGEN

A

Aarden
    Vertrouwen op de aarde
    Loslaten dijbenen en billen
Ademhaling
    Buikademhaling
    Uitduwen van de rug

Bewustwording rug

Ontspanning

Strekken

Armen

Rugcrawl en rugvlinderslag

Aura

Zien van de aura

B

Bekken

Bewustwording bekkenstand

Vrijer in het bekken komen

Bio-energetica

De olifant

Voeten omhoog drukken

Kunnen huilen

Bloeddruk

Vleugels optrekken

C

Chakra's

Heiligbeenchakra, katkoe

Zonnevlecht, houthakker

Hartchakra, cobra

Keelchakra, schouderstand en vishouding

Kruinchakra, lotushouding

Kleurenmeditatie

Constipatie

Zelfoefening

E

Expressie

Een verhaal vertellen

G

Gevoelens

Loslaten

Gezicht

Ontspanning van het gezicht

Gronding

Bewustwording van je energie

H

Holistic Pulsing

Jezelf masseren

Huilen

Kunnen huilen

L

Lichaamsbewustzijn

Ontwikkelen van

Lichaamstaal

Leren kijken naar

M

Menstruatie

Loslating spanning

Meridianen

Blaas

Dikke darm

Drievoudige warmtebron

Dunne darm

Galblaas

Hart

Kringloop

Lever

Long

Maag

Milt

Nier

O

Ontspanning

Basisoefening

Diepe ontspanning

Q

Qi gong

De bal in het water drukken

De bal dragen en omarmen

De bal uit het water tillen

Afsluitende bewegingen

S

Spiegeloefening

Van jezelf houden

T

Tastzin

Ontwikkelen van

Tillen en strekken

Ontspannende oefeningen met partner

W

Woede

In contact komen met je woede

Y

Yoga

Bamboe verzamelen

Bekken strekken

Cobra

Hemel steunen

Lotushouding

Oogoefening

Reinigen sinusholten

Sprinkhaan

Z

Zelfgenezing

Jezelf laten doorstromen met genezende
kracht

REGISTER ALGEMEEN

A

aambeien

aarden, techniek van het

abductie

achillespees, gescheurde

acromion

actine

acupressuur

acupunten

adductie

adductoren

ademhaling

adhesie

ala ossis ilii

amandelklachten, bij kinderen

anamnese, richtlijnen voor de

angulus

antagonisten

anteflexie

anterior

arcus zygomaticus

armen,

beenderen

holistisch

spieren

aromatherapie

ascendens

ayurveda

ayurveda, constitutie en ziekte

ayurvedische massage

ayurvedische massage, gebruik van oliën

ayurvedische massagetechnieken

B

babymassage

been,

achterhoofds-

bovenarm-

darm-

dij-

dunne kuit-

ellepijp

ploegschaar-

rots-

schaam-

scheen-

spaak-

tong-

voorhoofds-

wigge-

zeef-

zit-

beenderen,

heup-

juk-

slaap-

wand-

beentjes,

handwortel-

middenhands-

middenvoets-

neus-

traan-
bekken,
    beenderen
    holistisch
benen,
    beenderen
    holistisch
    spieren
bewegingen, de vijf
bewegingsbepalende uitdrukkingen
billen, spieren
blaas,
    fysiologie
    holistisch
blessure
bloeddruk, verhoogde
borst,
    holistisch
    spieren
borstkas
bovenkaak
bracelet
buik,
    holistisch
    spieren

C

calcaneus
caput
caput
    breve
    femoris
    fibulae
    humeri
    laterale

longum
mediale
radii
caudaal
cavitas glenoidalis
chakra,
hart-
heiligbeen-
keel-
kruin-
stuitbeen-
voorhoofd-
zonnevlecht
chakra's
chakra's, voetreflexzones
Chinese meridiaanmassage
Chinese geneeskunde, traditionele
clavicula
concentratiestoornissen, bij kinderen
condylus
constipatie
contact, massage als
contractie
contra-indicatie
corpus
femoris
sterni
craniaal
crista
crista
iliaca
tuberculi majoris
tuberculi minoris

D
da-fa

darmbeen-scheenbeenstreng
depressie
dermatomen
dermatoom
descendens
diafragma
diagnose stellen, Chinese geneeskunde
dikke darm, holistisch
distaal
dorsaal
dorsaalflexie
dosha's
dunne darm, holistisch

E

edelstenen
edelstenen en Reiki
effleurage
effleureren
elleboog
endorotatie
enkel
epicondylus
erotische massage
exorotatie
extensie
extensoren

F

falangen
fascie
femur
fibula
filamenten
flexie

flexoren
fossa
frictio
frictioneren
frontale vlak
frozen shoulder

G

galblaas, holistisch
gewricht,
    elleboog-
    enkel-
    knie-
    pols-
gezicht, holistisch
gezichtsdiagnose, Chinese
guna's
gun-fa

H

hamstrings
handen,
    beenderen
    holistisch
    spieren
Headse zones
hersenen, polariteit binnen de
holisme
Holistic Pulsing
hoofd,
    holistisch
    schedel
hoofdhaar, holistisch
hoofdpijn
hoofdpijn, spannings-

huid
huid,
    holistisch
    leder-
    onder-
    opper-
humerus
hypertensie
hypertonie
hypotonie

I

impotentie
indicatie
inferior
insertie
intermitterend drukken
intuïtieve massage

J

jukboog

K

kapha
kinderziekten
kinderziekten,
    concentratiestoornissen
    gezwollen amandelen
    oorontsteking
    slaapstoornissen
    verkoudheid
knie
knieschijf
kyfose

L

lateraal
lendenen, spieren
lever, holistisch
lichaam, verdeling in vlakken/richtingen
lichaamsdelen, psychische achtergrond
lichaamsreflexologie
lichaamsreflexologie,
    contra-indicaties
    reacties
lichaamsreflexzone,
    armen en handen
    benen en voeten
    blaas
    dunne en dikke darm
    hart
    hoofd
    lever en galblaas
    longen
    maag
    nieren
    pancreas
    voortplantingsorganen
lichaamsreflexzones
lichaamstaal
ligamentum
linea spera
lordose

M

maag, holistisch
malleolus medialis
    internus
    externus
mandibula

manubrium sterni
margo
margo anterior
massage,
    algemeen
    basisprincipes
    contra-indicaties
    effecten van
    pijn tijdens de
    reacties na
    richtlijnen
massagebehandelingen, zie lijst massages
massagehandgrepen,
    effleurage
    frictio
    intermitterend drukken
    petrissage
massagelatijn
massageolie
massageolierecepten, ayurvedische
massagetafel
massagevormen
massagevormen,
    ayurvedische
    babymassage
    erotische
    intuïtieve
    lichaamsreflexologie
    polariteitsmassage
    Reiki
    Shiatsu
    Tui-na
    voetreflexologie
maxilla
mediaal

medialis
meditatie
menstruatie
menstruatieklachten, behandeling van
meridiaan,
  blaas-
  conceptievat-
  dikke-darm-
  drievoudige-warmtebron-
  dunne-darm-
  galblaas-
  gouverneursvat-
  hart-
  kringloop-
  lever-
  long-
  maag-
  milt-
  nier-
  yang-
  yin-
meridiaanmassage, Chinese
meridianen, Chinese geneeskunde
metatarsalia
migraine
musculatuur
musculi
musculus
musculus
  adductor brevis
  adductor longus
  adductor magnus
  biceps brachii
  biceps femoris
  brachioradialis

deltoideus
erector spinae
gastrocnemius
gluteus maximus
gluteus medius
gluteus minimus
gracilis
infraspinatus
intercostalis
latissimus dorsi
levator scapulae
obliquus externus abdominis
pectoralis major
peroneus
peroneus brevis
peroneus longus
quadratus lumborum
quadriceps femoris
rectus abdominis
rectus femoris
rhomboideus
sartorius
semimembranosus
semitendinosus
serratus anterior
soleus
sternocleidomastoideus
subscapularis
supraspinatus
tensor fasciae latae
teres major
teres minor
tibialis anterior
tibialis posterior
trapezius

triceps brachii
vastus intermedius
vastus lateralis
vastus medialis

myogelose
myosine
myotomen
myotoom

N

na-fa
nagelbedontsteking, holistisch
neus, holistisch
neustussenschot
nieren,
    fysiologie
    holistisch

O

oefeningen, zie lijst oefeningen
ogen, holistisch
olecranon
onderkaak
oorontsteking, bij kinderen
oren, holistisch
origo
os
    coccygis
    ethmoidale
    frontale
    hyoideum
    ilium
    ischii
    lacrimale
    nasale

naviculare
occipitale
parietale
pubis
sacrum
sphenoidale
temporale
zygomaticus
ossa
    metacarpalia
    metatarsalia
osteologie

P

palmair
palpatie
pars
pars petrosa ossis temporalis
patella
peesschedeontsteking, holistisch
petrissage
pitta
plantairflexie
polariteitsmassage
pols
posterior
prana's
processus
processus
    articularis inferior
    articularis superior
    coracoideus
    mastoideus
    spinosus
    styloideus

transversus
xiphoideus
pronatie
proximaal
psychische achtergrond, bij lichaamsdelen

Q

Qi gong

R

radius
rasa's
ravenbekuitsteeksel
Reiki
Reiki en edelstenen
Reiki-graden
retroflexie
ribben
richtingbepalende uitdrukkingen
rug,
    holistisch
    spieren
ruggengraat
run-fa

S

sagittale vlak
scapula
schaduw
schedel,
    aangezichts-
    hersens-
schouders,
    holistisch
    spieren

sclerotomen
sclerotoom
segmentale relatie
seksuele beleving
sella turcica
septum nasi
Shantala babymassage
Shiatsu
Shiatsu,
    circulatie lichaamsvochten
    contra-indicaties
    losmaken spieren
    regulering hormoonhuishouding
    regulering zenuwfuncties
    toepassing van
    vitalisering huid
skeletspieren
slaapstoornissen, bij kinderen
spier,
    achterste scheenbeen-
    borstbeen-sleutelbeen-tepel-
    bovendoorn-
    brede rug-
    delta-
    dorsale romp-
    driehoofdige armstrekker
    grote aanvoerder dijbeen
    grote bil-
    grote borst-
    grote ronde arm-
    halfpezig
    halfvlezige
    kleermakers-
    kleine bil-
    kleine ronde arm-

korte aanvoerder dijbeen
korte kuitbeen-
kuit-
kuitbeen-
lange aanvoerder dijbeen
lange kuitbeen-
middelste bil-
monnikskap-
onderdoorn-
onderschouderblad-
opperarmspakbeen-
rechte buik-
ruitvormige
schol-
schouderbladheffer
slanke dij-
spanner peesblad
tussenrib-
tweehoofdige armbuiger
tweehoofdige dijbeen-
uitwendige schuine buik-
vierhoofdige dij-
vierkante lenden-
vingerbuigers
vingerstrekkers
voetbuigers
voetstrekkers
voerste getande
spieren, algemeen
spina iliaca
    anterior
    inferior
spina scapulae
srota's
sternum

superior
supinatie
symphysis pubica
synergisten

T

TCM
teenkootjes
tendo
thorax
tibia
tonus
tractus iliotibialis
transformatieproces
transversaal
transversale vlak
trochanter
    major
    minor
tuber
    calcanei
    ischii
tuberculum
    majus
    minoris
    supraglenoidale
tuberositas
Tui-na
Turks zadel

U

ulna

V

vata
vaydya

ventraal
verkoudheid, bij kinderen
verstopping, darm-
vertebra
vertebrae
    cervicales
    thoracales
    lumbales
vingerkootjes
vingernagels, holistisch
voeten,
    fysiologie
    holistisch
voetreflexologie
voetreflexologie,
    afsluitende grepen
    basistechnieken
    reflexzones chakra's
voetwortel
vomer
vragenlijst, medische

W

werkruinte
wervelkolom
wervels,
    cervicale
    doornuitsteeksel van de
    dwarsuitsteeksel van de
    lumbale
    sacrale
    thoracale

Y

yang
yin

Z

ziekteoorzaken, Chinese geneeskunde
zitbeenknobbel